

Elbląg, 25.10.2025 r.

PROTOKÓŁ

ze spotkania terenowego zespołu lokalnej współpracy dla obszaru Wysoczyzny Elbląskiej i Jeziora Drużno

Dnia 25.10.2025 r. w leśnictwie Dąbrowa, odbyło się spotkanie terenowe zespołu lokalnej współpracy dla obszaru.

W spotkaniu wzięło udział 10 osób, zgodnie z listą obecności stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego Protokołu.

Cel spotkania

- **Zwiększenie świadomości społecznej – wyjaśnienie, na czym polega praca leśników, jakie są zasady gospodarowania lasem i dlaczego poszczególne działania (np. trzebieże, cięcia, odnowienia) są podejmowane.**
- **Pokazanie celowości działań gospodarczych – udowodnienie, że każde działanie w lesie ma określony cel przyrodniczy, gospodarczy lub społeczny, zgodny z zasadami trwałości i zrównoważonego rozwoju.**
- **Budowanie zaufania i dialogu – stworzenie przestrzeni do rozmowy z mieszkańcami i wysłuchania ich opinii przed opracowaniem wniosków do nowego PUL.**
- **Wstępne konsultacje terenowe – zebranie uwag, które mogą być pomocne przy formułowaniu zadań i kierunków gospodarki leśnej w nowym planie.**

Przebieg posiedzenia

Spotkanie rozpoczął Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Elbląg, Pan **Krzysztof Utrysko**, który powitał zgromadzonych uczestników oraz przedstawił cel spotkania. W dalszej części odbyła się swobodna dyskusja z udziałem przedstawicieli Służby Leśnej, w tym Pana **Jana Piotrowskiego**, starszego specjalisty Służby Leśnej, oraz Pana **Arkadiusza Niemczyka**, leśniczego Leśnictwa Dąbrowa.

Podczas terenowego spotkania przedstawiono uczestnikom zasady prowadzenia gospodarki leśnej oraz etapy prac poprzedzających opracowanie nowego Planu Urządzenia Lasu. Omówiono kolejność działań związanych z pozyskaniem drewna, wskazując, że drzewostan osiągnął wiek rębności, co uzasadnia rozpoczęcie procesu użytkowania rębego oraz przygotowanie powierzchni do odnowienia. W najbliższym roku na odwiedzonej powierzchni planowane jest wprowadzenie odnowienia sztucznego z wykorzystaniem sadzonek dębu. Podkreślono, że prowadzone działania mają na celu dostosowanie składu gatunkowego do

wymagań siedliskowych. Wskazano, iż dotychczasowy drzewostan nie jest w pełni zgodny z warunkami siedliska, dlatego wprowadzany będzie dąb, który wymaga otwartej przestrzeni i trudno odnawia się pod okapem. Z tego względu zaleca się jego sztuczne wprowadzenie. Zwrócono uwagę, że wskazania dotyczące odnowienia wynikają z jeszcze obowiązującego dziesięcioletniego Planu Urządzenia Lasu, opracowanego na podstawie m.in. badań glebowych, siedliskowych i drzewostanowych prowadzonych przez specjalistów. Dane te zostały ujęte w opisach taksacyjnych. Obecnie trwają prace nad nowym PUL-em, który określi kierunki gospodarki leśnej na kolejne dziesięciolecie. Wskazano, że taksatorzy prowadzą obecnie weryfikację powierzchni oraz pomiary drzewostanów, co pozwoli na zaplanowanie przyszłych zabiegów hodowlanych i gospodarczych. Podkreślono, iż wszystkie działania w lesie mają swoje naukowe i hodowlane uzasadnienie oraz wynikają z długofalowego planowania i realizacji celów gospodarki leśnej. Omówiono także techniczne aspekty prowadzenia prac, w tym przygotowanie gleby (orka), dobór gatunków, skład odnowienia, lokalizację gniazd odnowień, ochronę upraw przed zgryzaniem (grodzienia), oraz pozostałe zabiegi pielęgnacyjne i ochronne. Zwrócono uwagę, że istotnym elementem pracy leśnika jest planowanie, którego celem jest zapewnienie ciągłości różnych funkcji lasu oraz utrzymanie jego stabilności i trwałości. Przedstawiono również zastosowanie specjalistycznego sprzętu przy pozyskaniu drewna, m.in. forwardera. Maszyny leśne skonstruowane są w taki sposób, by wywierać minimalny nacisk na glebę i poruszają się po wyznaczonych szlakach zrywkowych, ograniczając tym samym ingerencję w środowisko.

Fot. 1. Zrąb na terenie leśnictwa Dąbrowa

W toku dyskusji poruszono kwestie dotyczące różnic pomiędzy lasem odnowionym sztucznie, a lasem powstałym w sposób naturalny. Wyjaśniono, że zasadniczo oba rodzaje odnowienia tworzą zbliżony ekosystem, gdyż drzewo danego gatunku, niezależnie od sposobu wprowadzenia, pełni tę samą funkcję przyrodniczą. Podkreślono jednak, że dla drzew korzystniejsze jest odnowienie naturalne, ponieważ system korzeniowy rozwija się w sposób nie zakłócony przez np.: doniczkę. Omówiono również kwestię sadzonek pochodzących ze szkółek leśnych, wykorzystywanych do odnowień. Wyjaśniono przy tym, że w Polsce obowiązuje regionalizacja nasienna, uniemożliwiająca sprowadzanie sadzonek spoza wyznaczonych regionów, co ma na celu ochronę lokalnych populacji. Podkreślono, że gatunki obcego

pochodzenia mogą wypierać rodzime, a także sprzyjać rozwojowi szkodników niekorzystnych dla miejscowych ekosystemów. W dalszej części przedstawiono pojęcie „gniazda” jako powierzchni, na której wprowadzane są młode pokolenia lasu. Wskazano, że w miejscach, gdzie skład gatunkowy jest zgodny z siedliskiem, dąży się do odnowienia naturalnego poprzez sukcesywne odsłanianie powierzchni i zapewnianie właściwych warunków świetlnych. Wyjaśniono, że proces odnowienia naturalnego jest uzależniony od tzw. lat nasiennych poszczególnych gatunków oraz czynników pogodowych. Podkreślono, że celem gospodarki leśnej jest nie tylko zapewnienie ciągłości ekosystemu, ale także pozyskanie surowca drzewnego o odpowiedniej jakości. Wskazano, że gospodarka leśna w dużej mierze naśladuje naturalne procesy przyrodnicze, przy czym działania leśników mają charakter planowy i ukierunkowany na tworzenie drzewostanów zbliżonych do naturalnych. Zwrócono uwagę, że przed rozpoczęciem prac prowadzona jest szczegółowa lustracja terenu w celu wyznaczenia i zabezpieczenia drzew cennych przyrodniczo, m.in. dziuplastych, biocenotycznych i nasiennych. Drzewa te są odpowiednio oznaczane na mapach, a wykonawcy prac otrzymują szczegółowe wytyczne dotyczące ich zachowania. Podkreślono również, że podczas prac pozostawia się tzw. kępy starodrzewu, pozostawiane do naturalnego rozpadu, sprzyjające bioróżnorodności. Przygotowanie gleby do odnowienia wykonuje się wyłącznie w niezbędnym zakresie, np. w formie orki pasowej, umożliwiającej sadzenie wąskimi rzędami, a nie pełną uprawą gleby. W odpowiedzi na pytania uczestników omówiono również skład gatunkowy planowanych odnowień. Oprócz dębu przewidziano wprowadzenie gatunków towarzyszących, takich jak grab, wiąz, jawor, lipa czy czereśnia, a miejscami także gatunków owocowych, np. jabłoni i gruszy. Wyjaśniono, że skład drzewostanu ma mieć charakter mieszany, zbliżony do lasu naturalnego i dostosowany do warunków siedliskowych. Wskazano, że buk w większości przypadków odnawia się naturalnie i nie wymaga sadzenia, ponieważ sprzyjają mu lokalne warunki klimatyczne oraz ograniczona presja zwierzyny. Dążeniem gospodarki leśnej jest tworzenie lasów zrównoważonych, odpornych na zmiany klimatyczne i zróżnicowanych wiekowo oraz gatunkowo. Zwrócono uwagę, że młode pokolenie lasu jest bardziej elastyczne wobec zmieniających się warunków środowiskowych, w tym klimatu i dostępności wody. Podkreślono, że odpowiednio zaplanowane rębnie i odnowienia prowadzą do powstania lasów wielogatunkowych i wielowiekowych, charakteryzujących się większą odpornością i stabilnością wobec zmieniającego się klimatu. Omówiono również pozostawianie pojedynczych drzew na powierzchni rębni, tzw. przestojów, które pełnią funkcje biocenotyczne i nasienne, a także stanowią miejsca schronienia i odpoczynku dla ptaków oraz innych gatunków zwierząt.

W dyskusji podjęto także temat perspektywy czasowej gospodarki leśnej, zwracając uwagę na długi czas trwania drzewostanu (ok. 120-160 lat). Podkreślono, że w tym czasie mogą zachodzić zmiany klimatyczne i przyrodnicze wpływające na skład gatunkowy przyszłego lasu. Zaznaczono, że wiedza leśna i metody hodowli ulegają stałej ewolucji i zmieniają się wraz z postępem nauki oraz doświadczeniami kolejnych pokoleń. Uczestnicy zgodnie podkreślili, że jedyną stałą w przyrodzie jest zmiana, a efekty decyzji gospodarczych są widoczne dopiero po wielu dziesięcioleciach. Wskazano przykłady błędów przeszłości, takich jak nadmierne wprowadzanie świerka na nieodpowiednie siedliska, czy melioracje prowadzące do osuszania siedlisk. Obecnie podejmowane działania mają na celu odwrócenie tych tendencji i poprawę retencji wodnej w lasach. Ukazano różnice pomiędzy szlakami zrywkowymi a drogami turystycznymi, podkreślając konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa i ochrony przyrody podczas prowadzenia prac gospodarczych.

Omówiono rozwój młodego pokolenia drzewostanów, wskazując, że oprócz gatunków głównych, takich jak dąb i buk, naturalnie pojawiają się również gatunki towarzyszące, m.in. wiąz, grab, lipa, leszczyna oraz inne drzewa i krzewy liściaste. Podkreślono, że dąb jest gatunkiem światłolubnym, najlepiej odnawiającym się na otwartej przestrzeni. W omawianym miejscu dąży się do zainicjowania procesu odnowienia naturalnego poprzez stworzenie odpowiednich warunków świetlnych. Zaznaczono, że siedlisko jest w pełni zgodne z wymaganiami gatunku, co daje możliwość wykorzystania lokalnego potencjału genetycznego i siedliskowego. W celu ochrony odnowienia przed presją zwierzyny teren został ogrodzony, co pozwala na skuteczny rozwój młodych drzew z nasion pochodzących ze starego drzewostanu.

Podkreślono, że dąb nie jest gatunkiem wyjątkowo wolnorosnącym, choć rozwija się wolniej niż buk. Wyróżnia się jednak znacznie większą długowiecznością i stabilnością. Zwrócono również uwagę, że poszczególne gatunki drzew mają różne okresy intensywnego wzrostu, tzw. fazy kulminacji przyrostu. Przykładem jest jodła, która dobrze znosi ocienienie, lecz po uzyskaniu dostępu do światła dynamicznie przyrasta, rozbudowując system korzeniowy i pędowy. W odniesieniu do obserwacji dotyczących drzew rosnących na terenach torfowych wyjaśniono, że ich karłowaty wzrost wynika z ubogich warunków siedliskowych, które ograniczają tempo przyrostu i powodują niską żywotność drzewostanu.

Fot. 3. Naturalne odnowienie dęba na terenie leśnictwa Dąbrowa

Zwrócono uwagę, że obszary położone na Mierzei oraz na Wysoczyźnie będą użytkowane w sposób jak najbardziej zbliżony do naturalnych procesów przyrodniczych, z dążeniem do inicjowania odnowień naturalnych i ograniczania cięć zupełnych. Podkreślono, że celem jest prowadzenie gospodarki leśnej w sposób łagodny, umożliwiający pozyskiwanie drewna przy minimalnej ingerencji w środowisko. W odpowiedzi na pytanie dotyczące stosowania mieszanin gatunkowych potwierdzono, że różnorodność gatunkowa jest jednym z głównych założeń gospodarki leśnej. W skład planowanych drzewostanów wchodzi m.in. dąb, buk, czereśnia, wiąz, olsza oraz grab w warstwie drugiego piętra. Wskazano, że gatunki te wzajemnie się uzupełniają, tworząc stabilny i odporny układ ekologiczny. Zwrócono uwagę, że niektóre gatunki, jak wiąz, mają krótszą żywotność, jednak mimo to pełnią ważną rolę w strukturze drzewostanu. Podkreślono, że w przypadku szkód spowodowanych przez czynniki naturalne nie prowadzi się działań sprzecznych z naturą. Poruszono również kwestię zachowania pojedynczych drzew o wyjątkowej wartości przyrodniczej lub krajobrazowej. W odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości objęcia ochroną pomnikową dorodnego dębu wskazano, że na każdej pozycji pozostawia się fragment istniejącego starego drzewostanu, tzw. kępę ekologiczną. Takie powierzchnie stanowią azyl dla organizmów związanych ze starym drzewostanem i umożliwiają naturalny rozkład drewna, co sprzyja zachowaniu bioróżnorodności. Wyjaśniono, że wszystkie tego typu decyzje są dokumentowane

i odnotowywane w materiałach planistycznych, w tym w szkicach, mapach i planach opracowywanych przez leśniczego.

Fot. 4. Kępa ekologiczna na terenie leśnictwa Dąbrowa

Podczas spotkania odwiedzona została powierzchnia po zakończeniu prac rębnych, odnawiana od około 30 lat. Na tej powierzchni wskazano na wyraźne efekty gospodarki leśnej: gdzie rozwija się lipa, brzoza, buk i dąb, występują również kępy jawora. W ten sposób powstał las różnowiekowy i wielopiętrowy. Podkreślono, że poza szkółkami leśnymi nie stosuje się nawozów ani innych środków chemicznych. Uprawy są ogrodzone w celu ochrony młodych drzew przed zwierzyną. Wskazano na konieczność utrzymania dróg leśnych, które służą zarówno celom gospodarczym, jak i rekreacyjnym. Dawne monokultury zostały zastąpione drzewostanami różnowiekowymi i gatunkowo zróżnicowanymi, a stosowanie mniejszych, etapowych cięć umożliwia wprowadzanie młodego pokolenia drzew, zachowując ciągłość lasu i jego strukturę. Podkreślono również problem zamierania świerków oraz konieczność skracania ich wieku rębności, co pozwala wyprzedzić naturalne procesy osłabienia drzewostanów i utrzymać ich stabilność i zdrowotność.

Fot. 5. Młodnik lipowy na terenie leśnictwa Dąbrowa

W trakcie dyskusji omówiono kwestie związane z prowadzeniem zabiegów gospodarki leśnej w kontekście powierzchni rębnych oraz zróżnicowania struktury drzewostanów. Podkreślono, że celem prowadzonych działań jest kształtowanie lasu o zróżnicowanej strukturze wiekowej i gatunkowej, co sprzyja zwiększeniu jego odporności, trwałości oraz bioróżnorodności. Zwrócono uwagę, że obecnie dąży się do możliwie równomiernego rozmieszczenia powierzchni odnowieniowych w przestrzeni leśnej, tak aby ograniczyć efekt „szoku krajobrazowego” wynikającego z tworzenia rozległych powierzchni otwartych. Zabiegi hodowlane i rębne prowadzone są w sposób rozproszony, co pozwala na zachowanie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych lasu przy jednoczesnym zapewnieniu jego trwałości i ciągłości odnowienia. Podkreślono, że gospodarka leśna prowadzona jest w ścisłej korelacji z naturalnymi procesami przyrodniczymi, przy czym działania leśników mają na celu ich przewidywanie i wspomaganie, z uwzględnieniem potrzeb środowiskowych i społecznych. Poinformowano, że trwa weryfikacja danych przekazanych przez Instytut Ochrony Środowiska w zakresie opracowań dotyczących tzw. „starolasów”. Planowany jest trzeci etap opracowania, którego celem będzie wyznaczenie korytarzy starodrzewów. Wskazano również na współpracę z Parkiem Krajobrazowym przy tworzeniu Planu Ochrony Parków wraz z propozycją potencjalnych obszarów włączeń, które, zgodnie z założeniem, zostaną uwzględnione w nowym Planie Urządzenia Lasu.

Fot. 7. Drzewostan dojrzały na terenie leśnictwa Dąbrowa

Zakończenie

Zastępca Nadleśniczego podziękował uczestnikom za aktywny udział w dyskusji oraz merytoryczne uwagi dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej.

Podkreślono znaczenie dalszej współpracy, wymiany doświadczeń oraz otwartości na rozmowy i wspólne poszukiwanie najlepszych rozwiązań w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej.

Podsumowanie i wnioski

W toku spotkania uczestnicy zwracali uwagę na potrzebę ograniczania gwałtownych, wielkoobszarowych cięć oraz prowadzenia prac w sposób możliwie łagodny i rozproszony. Postulowano, aby zabiegi gospodarcze były realizowane etapowo, na mniejszych powierzchniach, co pozwoli uniknąć negatywnego efektu krajobrazowego i zwiększy akceptację społeczną dla działań leśnych. Podkreślono, że każdy zabieg w lesie ma określone uzasadnienie przyrodnicze i hodowlane, wynikające z obowiązującego Planu Urządzenia Lasu oraz aktualnych danych siedliskowych i drzewostanowych. Zwrócono uwagę na znaczenie prowadzenia rozmów z lokalną społecznością i kontynuowania dialogu w ramach prac nad nowym Planem Urządzenia Lasu, tak aby uwzględnić wnioski i obserwacje zgłaszane podczas spotkań.

Załączniki

1. Lista obecności

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa Elbląg
Robert Wielgosz

